

Apare în 15 și 30 a fie carei luni

Un nru 10 fileri.

Abonamentul :

Pre 1 luna . . . 40 fil. Pre 6 luni . . . 3 cor.

Pre 3 luni . . . 1'50 fil. Pre un an . . . 5 cor.

Pentru străinătate pe an 6 coroane.

Redacțiunea :

Rudolf-ut Nru 14.

După ei Zăvoade,
Prindei măi fârtate!

Pre lingușitori,
Pre amăgitori,

Pre oamenii rei
Și pre farizeii!

Undei vei afla,
De loc nui cruța!

Amos la nuntă.

Dacă soarta și societatea românească a pus pe-decă ca Amos să nu mai poată escela între muritori ca „prezide de onoare la balul tinerimei din Cluj“, el totuși șa aflat locul unde să esceleze. Pe el societatea nu-l poate lovi în respectul acesta, ca și cum nu poți lovi apa în piua, căci sare pe lângă ciocan și iese afară. A escelat la nunta Rafilei în 2 mărtișor ținută în palatul de sub streșina bisericei.

Elastic ca o spongie, svelt ca un plop. Chipeș ca un făt frumos. Elegant ca un don luon. Cu minte ca o carte de povești, deștept ca un barbir știutor de toate. Galant ca un păun. Așa era. Așa a fost și așa va fi Amosul nostru. Amos cel pururea amabil și nostim. Amos cel pururea profund în cugetare și avântat în graiu. Amos cel falnic. Amos cel bărbătos. Un om comme il fait. Dacă îl privești te taie jelea și involuntar te gândești, ce păcat e că omul acesta n'a ajuns cel puțin rege în Portugalia.

Era ziua cununiei Rafilei. Amos se pregătea de ducă. Sta în fața oglinzii. Is chichea musteța și era tocmai pe gata cu toailetta, când iată se deschide ușa odăiei și întră cu pași ușori mamica dânsului.

„Of! frumos ești astăzi puiule!“ — exclamă mamica văzându-și fătul gătit ca un director de circ. „Și ce bine-ți prinde fraccalismul. Cați tare bine astăzi. Ochii tăi exprimă așa de mult. Sigur cucerești iară. I-an învărtete odată în jurul osiei, să te pot admira din toate părțile“.

Și Amos fanfaronul făcu o învărtitură saltantă ca un cocoș ce-și lasă aripele și se întoarce într'un picior. Apoi cu un aier de erou să mai privi odată în oglindă îș parfumą bazmaua, luă apoi rocul blănit cu pele de vulpe din Siberia, îndesă cilindrul până după urechi și coborând scările să asvârli cu lene aristocratică în perinile birjei.

— La biserica românească — dete ordin viziteului. In antișambra salei de uspaț, el a fost primit de protoșapul Dedu, carele pentru ca să-și poată da o importanță mai cololivă încinsă în aceia zi două brăuri roșii. Unul peste burtă, altul pe subsuoară, iar în urechea dreaptă, șa acățat un circel negru ca insigne a jelei profunde față de desbinarea șismatică a bisericilor unite și neunite.

Iș sărutară frunțile late împrumutat. Apoi intrară de toartă în sala cea mare menită de a fi școală de fete, dar azi salon de magnat la protoșapul nefericitului Cluj. Amos aruncă nește priviri de vultur peste cununa oaspeților din patru orașe și trei sate veniți și cu un avânt în tocmai găinei moarte, care o asvârli peste gardul vecinului lănsă în pași dănțatori drept spre locul ocupat de damele diletante. Ah... ah... ah... — începu Amos cătră maiestrele femei — vă salut cu caloare... vă felicit cu amoare... vă admir cu feroare. Ce mai faceți? sunteți bine... merci? sunt angajat, deobligat, devotat, supermorat și prea admirat de gentileța și nobleța Domniavoastră. Doamnele și nevestele dela țară să coteau răsând și așteptau să gate odată fanfaronul acesta cu plocoanele lui scârboase.

Una dintrânsele mai mișea luă cuvântul:

Ah, ah, ah, ah, oh, oh, of, of, ce fumos și săducător ești azi.

— Și ce cu spirit! — adausă cealaltă.

— Ne încânți pe toate — continuă a treia.

— Ba ne fermecă Mărițo!

— Cu adevărat ne fermecă, — sfârși una alta.

Iar Amos îmbătut de acest succes, să plecă de două trei ori, ca sălcia mlădioasă, luă respirație adâncă și scoasă un oftat poetic în tocmai ca baritonistul Niculița la prima lunei.

— Voi cuceri cu siguranță — își zisă Amos — aducându-și aminte de cuvintele mamicei. Dar când să fini conversarea, în preajma dansului își pune în gând ca să și cucerească, innoșo. Pe lucru deci Amoase! Printe oaspeți se află și văduva unui dascăl greco-oriental, dânsa greco-catolică din comuna Y. O cheamă Paladia. Policra io uităm. Chipeșă muiere. Cât un dromedar, numai cât avea pupurile la piept. Și ce mai piept? Doue dealuri neno, de gândeai că-i Tatra și Matra. Stau să se bată în capete! Și avea lelea Paladie nește frou-frou anume întocmit pe uspașul acesta, de gândeai că-i lucernă cosită din cimiterul popei din Teuș, și apoi ce mai toioletă? Un spențel verziu în culoarea perdelelor de filigorie, nește poale cu crinolin de părea că-i balonul lui Andrè. În jurul gâtului o boa din blană de oaie țigăna. Iar la cingătoare un keskenyeu în farba ouelor pestrițe.

Delicată muiere! Mama lui Ștefan cel Mare s'ar fi putut ascunde pe lângă dumneaei. Născută anume să fie prezidentă la reuniunea femeilor române din Brașov. Și cultă măi, cultă ca secretariul protoșapului Dedu.

Cât ce o zări Amos își făcu judecata. O damă mai imosantă nici că să poate, și apoi poate că s'ar lega nițică grăsime și de el. Speculativ a fost fratele Amos în toate și întotdeauna. În câteva clipite își făcu planul de rășboiu. Apoi netezindu-și perii de pe frunte să apropie de Paladia, cu zimbet delicat și ales, cu pași de salon, cu îndoieli stomacale și alte ponturi caracteristice ale lui, ajunsă în sfârșit în dreptul ei. Intinsă mâna după mâna dascăliți și așidui un sărut gingaș i-să presentă:

— „Amos“? începu Paladia — așa l-a chemat și pe taica. Pe mine mă cheamă Paladie!“

— Paladie? Ah ce nume dulce! Și să mă crezi magnifică doamnă, nume istoric! Pe maica științi la grecii cei vechi o numeau asemenea Paladie adevă Palas Atena, numai cât noi românii am făcut din Palas Paladie după greci din Blaj, fiind că-i mai plăcut de esprimat. — Uimită rămasă lelea Paladie la auzul unei atari derivații. De istorie auzise ea dela bărbatul seu. Știe că sunt doue felii de istorii, cea naturală și istoria patriei, iar ca să fie și o istorie de felii tractat de Amos nici habar n'avea!

— Dă-mi libertate să constat magnifică doamnă — continuă Amos, că matale, ești cea mai distinsă

figură a zilei de azi: Eu te închipuesc între celelalte dame de aici, ca o Europă puternică, care stă neclătinată și neînvingibilă față de statele mărunte, cari o alcătuesc. Permiteți gentilă doamnă ca să-ți fiu cavalier în sara aceasta și voiu tinde ca să-ți susțin echilibrul oferindu-mi brachiul meu de oțel.

Paladia făcu nește ochi de bou la auzul acestor fraze. Nu le înțelegea de loc. Dar văzând brașul oferit și aducându-și aminte, că la școala de dans a văzut adese doamnele și domni mergând de braș. Își înhămă mânoaca de fratele Amos apoi opintindu-se din șolduri să rădică și o luă la spaș prin sală dea rotogolul.

La cină Amos așeză pe Paladia lângă dânsul. Incepu a o îndesa cu mîncări cu beuturi preșerate cu șoapte dulci. Mîncă Paladia de gândeai că-i clacă la popa. Și sufla la vin roșu de usca păharele. Dela o vreme încoace o trecură sudorile, iar Amos fu nevoit de teamă ca să nu o lovească verslogul să-i facă vînt cu o aripă a fraccalismului. Tăcură și făcură. Incepu a șopotii și într'un minut dat dispărură de după masă unul după altul. Au observat mulți dispariția aceasta carmellinică, dar nimene nu gândeai la reu, căci Paladia nu avea de loc aparința unei sirene seducătoare.

Tocmai toasta un oaspe. Era liniște mortală în sală, când din depărtare de afară să auziră de odată nește țipete bărbătești asemenea nevoiașului carele se înecă pe uscat. Toți oaspeții au devenit atenți și oratorul își perdu rostul vorbirei și tăcu pe un moment.

„Ajutor, ajutor“ să auzi glasul nefericitului Amos, carele eșind cu Paladia să se recoreze, aceasta în focul dragostei, cercând să-l înbrașeze neobservând scările îl prăbuși la pământ și căzură ambii claie grămadă pe padimentul umed de beton lângă un loc retras. Amos să lipise ca o turtă, iar Paladia să lăți deasupra lui ca o furtună, amenințând să-l preseze ca pe o floare botanică.

Oaspeții grăbiți în ajutorul lui Amos sau apucat de salvat. Unul de picioarele madamei, altul de mână altul de chept, altul de unde a putut, dar nici barem să o poată clătina. Desperația era la culme. Dedu ținea cu palma la gura lui Amos, ca să nu cumva să iasă sufletul. Servitorul dela Economul își vîră cu mare greu mâinile sub Amos și astupă alta gaură. Dar să rădice pe madama nu se putea de fel, în fine lui Dr. Fârfăilă al nostru genial cum e, îi veni o idee salvatoare. Telefonă la gară de unde adusă două levatoare de locomotive, care le așeză sub umerii Paladiei. Acătară o cigă de grinda localului norocos, încinșeră funea dela cigă de mijlocul madamei și apoi punete băietele la lucru. După o muncă neobosită de două ciasuri rădicară pe dascălița în picioare.

Amos ușorat de povara cea mare, începu a respira măi pe ușor și oblindu-se în picioare îl podiră lacremile.

Cu mare greu să târăi până la masă și de năcaz si amar pusă tiganul să-i cânte la ureche cântarea:

O Paladie mamă dulce,
Eu mă duc te las plângând, etc.

Trecură două săptămâni dela uspăţ încoace si Amos tot nu putu să-si vină în fire. Dedu îi făcea la masluri, mamă acasă îl freca cu unt de lemn pe siele. Dru îi trăgea la clistire, dar toate nu ajutau nimica. I-să lipise pânțele de spate. Era şoldit de amândouă lăturile si faţa i-să pitigăisă ca un termometru. Era turtit formal. Conziliul medicilor vestiţi declărasă, că numai într'un fel iar putea ajuta, dacă, adecă l'ar asieza în masini, ca cu forţa să-i asieze membrele la locul lor. Dar lui Amos îi era teamă de chinuri.

Şi iată si acum servitoriul Economului a trebuit să fie acela, carele a sciut să afle espedientul acomodat. Cui cu cui să scoate afară. Să punem pe Paladia să-l turtească la loc. Amos — constiu de spiritul practic al servitoriului cedă si într'o bună demineată iată că găsduesc cu trăsura la casa dăcăliţii. Ajunsi aci Amos îsi spovedi năcazul îsi tălmăci dorinţa. Iar Paladia bună de suflet îl asieză pe Amos pe podele odăi pe foale, apoi sălăsă cu toată greutatea pe el. Apoi tăvăluindu-se într'o lature — liberă pe Amos desub greutatea ce-l apăsa. Şi iată minunea minunilor Amos să direasă iarăsi.

Ia mai remas un singur defect, anume ia dispărut foalele cu totul. Dar aceasta nu are de a face. Poate ca săi crească iară mai cu sama dacă-i va succede se câştige premiul „Nobel“ după carele se zice că a competitat deja.

Dedul si hotiul de codru.

Hotul de codru are milă cătră jertfa sa. Inainte de ai jefui averea o loveşte în cap — apoi adună ce află şi se duce în codru de unde a venit. Dedu prin scamatorii, prin minciuni şi viclenii te despoaie de avere — apoi te lasă să trăeşti. Preotul acesta mişel, cum e de leneş, mai leneş ca o camilă din Asia, a călătorit în 905 toată Ungaria şi Transilvania, pe la acţionari cu un sac plin de minciuni, cu lucruri săvârşite de el şi şi celalalt limbricos a Economului, pe cum s'a dovedit înaintea tribunalului cu procesul purtat fireşte numai pe punga institutului, căci din a sa nu spesază o para.

A început o luptă de subminare contra mea şi a tuturor acelora, cari iam stat întru ajutor să poată veni, la Cluj ca protopop. Activitatea lor a culminat în un proces purtat cu neruşinare contra fondatorilor institutului. Trei luni s'au susţinut. Păra a făcut-o din tactică după cum s'a scuzat naivul de avocat al institutului, căci dreptate n'a avut, despre ce ei înainte au fost convins, după cum a mărturisit publice tot naivul avocat. In acest timp sburau broşurile maghiare şi române şi articli de ziare ca cartuşile în resbel. Aproape 200 de denunţări au înaintat la criminal contra mea. Să apropie finea anului al treilea de când să ocupă criminalul reg. cu denunţările lor — ce s'au res-

turnat în capul lor. Procuratura a abzis de a le susţine denunţărilor, că s'a convins, că sunt lucruri anume puse la cale şi făcute de aceşti doi mişei ai veacului. Mişelul de Dedu cu celalalt fanfaron, a ştiut înduplica pe canonicul Marcu din Blaj, să primească susţinerea denunţărilor direcţiune, ca actor privat (magánvádoló). Au fost nenorocoşi însă, căci au fost respinşi întru amândouă forurile. Senatul de acuză marţi în 11 Martie s'a ocupat cu blăstămăţile lor şi le-a respins. Mai po: încă spicui după proces ca ţiganul pe mnriştină după spice călcate mult timp, căci ruşine n'au, frică de Dzeu nu. Apoi formule de drept şi de sucit găseşte fanfaronul câte fire de păr are în barbă Dedu, e meşter în ticăloşii. Pe preşedinte şi cealalţi membri îi îmbată cu linguşiri şi sărutări de mână, ca şi cum îmbată femeile pe câte un cocoşel şi apoi aşază pui sub el şi se trezeşte cloşcă. Martor mi-e Dzeu şi actele dela tribunal, că cu tot preţul am voit să încunjur scandalul. Sunt om bătrân. Nu-mi place să mă lupt cu astfel de fere sălbatică. Încă la început, când nu ştiam nici cu ce sunt acuzat — le-am făcut ofert. „Vă dau toată averea mobilă şi inmobilă câştigată şi moştenită, a mea şi a băieţilor — retrageţi denunţările şi vă desdaunaţi cum vă place. Răspunsul a fost dat şi subscris de dl canonic Marcu ca preşedinte. „Ofertul nu să poate primi că n'are formula legală“.

Mai târziu mestecându-să Dzeu în cauză şi ajungând ca prin minune la dovezi contra acestor ticăloşi, le-am făcut alt ofert. „Veniţi să alegem bărbaţi de încredere, şi anume pe doi să-i aleagă direcţiunea pe doi eu pe al cincelea, aceşti patru ca pe preşedintele lor Aceştia să aducă judecată între noi. Dacă eu voi fi vinovat plătesc tot, şi mă duc şi din ţară, dacă alţii să plătească ei. Ştiţi cum a primit aceasta propunere direcţiunea condusa de un canonic chemat a predica adevărul şi a judeca asupra celor ce fac fără de lege? Iacă răspunsul:

Propunerea numai așa să primeşte, dacă direcţiunea va denumi trei membri — iară D-ta doi — acceptaţi de direcţiune. Hotărârea acestora pentru direcţiune şi atunci numai așa va avea valoare, dacă direcţiunea o va primi. Insemn aci că direcţiunea așaşa crezut în absurditatea aceasta de a şi ales membri: pe dl canonic Marc de prezide, pe vestitul avocat fârfăilă şi pe mutul institutului Căciulă. Şi pentru dl canonic n'a fost lucru jenat, că lucrurile isprăvite şi judecate sub prezidiul d-sale să le mai lase la reviziunea leneşului şi mişelului de Dedu, ci a subscris absurditatea aceasta.

Fireşte că absurditatea aceasta nu am putut primi. Cetitoriul judece dacă astfel de hiene pot avea adevărul pe partea lor. Să nu se încreadă nici în judecata lor!?

Când a preluat denunţările, la îmbătat pe prezide cu aceia, să primim Măriata cu unanimitate acuza. Apoi veţi binevoi a vă pune în conţălegere cu Podoabă şi

vom compune afacerea pe calea păcii". M'a și provocat Măria sa. Iarăși iam făcut ofertul cu bărbați de încredere aleși egal, legal și independenți. Răspunsul a fost scurt. „Direcțiunea nu poate încredința soarta institutului judecâți nici unei judecătorii alese“. La aceasta i-am răspuns: soarta institutului nu o încredințez nici eu, căci pe mine mă interesează soarta institutului mai mult de cât ori pe care ce sunteți acolo. — Nu să identifice direcțiune cu Frâncu și cu Dăianu, ca și cum nu să identifice cu mine. Să alegem cei patru bărbați, Să ne asculte să le spunem starea lucrului ca la tribunal. Și apoi să judece între noi. Dacă este daună la institut, să o statorească, căci direcțiunea până azi nu a satorit, de și m'ai promis Peveredisime că-mi vei trimite estrasul. Dacă io voiu fi vinovatul — tot plătesc și mă supun și la pedeapsă, dacă ei vor fi, întru cât nar voi să plătească, iarăși io plătesc numai să primesc un certificat despre starea lucrului.“ Institutul dară în ori care caz este asigurat.

La aceasta mia răspuns Măria sa, că e propunere asupra căreia merită să delibereze direcțiunea. A și deliberat. „Direcțiunea nu poate încredința soarta institutului nici unui arbitriu“. Poftim înțelepciune! Și logică — dela bărbați maturi și puși de Dzeu să îndrepte pe oameni la adevăr! Iară le este la inimă soarta institutului — de și ei o poartă pe la tribunale cu mișelii săvârșite de Dedu și ortacul seu. Iară să întorc la soarta institutului, ca cănele la boritură, să mă folosesc cu s. scriptură.

Fraților români!

Vă rog de un sfat. Dațimi-l careva. Cum și pe ce cale să scap eu de hienele aceste? Pe ce cale să-l fac imposibil pe Dedu de a mai face rele la alți cel puțin de aci înainte? El e cauza la toate. Limbricosul în viață na atăcat pe nimeni, dacă nu ș'a aflat ceva blăstămat să-l pună la cale. Dedu e leneș ca bibolul în luna lui cuptor, aplicat spre toate relele. Are un deliciu să facă rele la cel ce ia făcut bine. Minte, te înșală cu vorbe dulci. Internul lui e putregaiu. E departe de învățăturile morale, ca ceriu de pământ. Tot e fals ca măța. Viclean ca vulpea și mișel ca hoțul.

Cum să-l fac necapace de a face rele? Cel ce-mi va da un sfat bun va face mare serviciu omenimei și instituțiilor publice și îi voi fi mulțămitor.

B. Podoabă.

O cruce pectorală.

Credincioșii părintelui pleban r. cat. din Cluj au pregătit la aurarul Sarga o cruce pectorală cu Catenă de un preț mare. Ei au dat preotului lor venit la ei acum sunt 3 ani, ca semn de iubire, mulțămită și încredere. El a venit cam preste voia lor, denumit de episcop. Fiind un preot model în toată privința. a câștigat iu-

birea poporenilor săi în scurtă vreme. Și poporul și arată mulțămita.

Pe Dedul nostru l-am adus cu patru cai, cu pompă mare — drept mulțămită, nu a rămas macar unu din câți l'au primit cu dragoste să nu-i fi făcut el viața cruce grea de purtat. Chiar și pe cel ce l-a introdus gratis și ia făcut onoare de a-l petrece din Blaj încă a trebuit să-l împungă.

Omul leneș cât trăește,
Tot spre rele să trudește.
Și locul să împuțește,
Pe unde călătorește.
Cu minciune să hrănește,
Pe minciună să călărește.

Societati si reuniuni adormite în Domnul în Cluj.

Cât de bine stăm noi Clujenii în toată privința să poate vedea din următorul tablou.

1. Adunarea credincioșilor dela biserica In Bob unde lenevește în Domnul părintele Dedu de 4, 5 ani, nu o convoacă nimene. Din 15 curatori mai figurează cu numele 4, 5. Toți credincioșii sunt amorțiți cu ficurator cu tot. Tot cerșesc bani ca broaștele ploaie. Uită de porunca scripturii: cel leneș să nu mânânce.

2. Casina română înființată în 1861 de 5 ani de când a ajuns în capul ei leneșul Dedu, doar me somnul de veci ca Dedul pe actele învățătorului din Teuț — Cergit.

3. Reuniunea fondului școalei de fete a adormit în Domnul în brațele părintelui Dedu — Legănata de Dr. V. Fârfăilă. Capitalul ei l-au mâncat în loc de comandare.

4. Reuniunea de înmormântare a preoților a răpusat nepregătită în brațele lui Dedu.

5. Reuniunea sodalilor români ș'a îngropat președintele după legea pocăiților. Ea încă a trecut la pocăiți.

5. Reuniunea sf. Marie a căzut în somnul sfintei Ană.

Toate aceste arată că Dedu își împlinește misiunea și nu să află nimene să-l scuture de barbă ca să se deștepte, dacă consistoriul nu-l scutură de patrafir.

Firma românească:

„Dr. Amos Frâncu, avocat.“

A trecut în pod de pre palatul lui Babos.

A perit de boala schimbării chepeneagului stăpânului seu, căpătată la serbările lui Verbóczi în Pesta.

O jlesc advocații români, cari au votat cu Amos la constituirea camerei advocaților. Acolo ia fost locul de mult. Multi români ar fi ramas fără cornițe de capră pusă de Amos. Așa săle poarte sănătoși.

Vulpoii în cursă.

Vulpoiu Dedu: Chiu, Chiu, ham, ham U! U!

Vulpoiu Râncu: Nu urla frate că te aud oamenii și te-or toca în cap.

Vulp. Dedu: Cum să nu urlu când mi-sa prins coada în cursă și nu pot scăpa. U! U!

Vulp. Râncu: Și a mea îi prinsă, dar va veni mami și ni le va țea la amândoi și vom scăpa, apoi le va unge cu ir pregătīt de dumneaei și se va vindeca locul.

Vulp. Dedu: Da apoi cum vom fi fără cozi?

Vulp. Râncu: Coada la mine o fost și până acuma numai minciuna. Nici odată n'am putut-o folosi numai mă făleam cu ea. Ție încă nu-ți trebe de aci încolo.

Vulp. Dedu: Da se va cunoasce locul!

Vulp. Râncu: Vom pune în locul lor pene de cocoșel di Blaj și nu se va vedea, că și Adam strămoșul tēu cu frunzē de vie s'a acoperit

Vulp. Dedu: Fireai al naibeii, și aci ai găsit formulē legală U, U, ham, ham! Zi să vină mami!

Pentru ce nu locuiesc ingeri pre pământ și pentru ce nu le place românilor a fi maeștri și neguțiatori?

(Continuare a să vedea nr 2 și 3 din 1907.)

Doamne Dzeul meu,
Trimite ingerul teu,
Se deștepte neamul meu: . . .
Pre poporul de român
Adus pre aici de Trăian,
Se învețe a ceti și a scrie,
Se învețe și măestrie.
Căci azi mâni se va inmulți,
Nu va avea ce împărți . . .
Din pământul arător,
Fie și neguțiator.
Da i preoți nu prea învățați,
Dar la inimă curați,
Cari să știe legea ta,
Și conduce turma sa.
Dai o da-i o Doamne sfinte
Și învețatori tot cu minte,
Cari să-l știe îndrepta,
Tot pre sfânta calea ta!

Neputând trăi ingerii ca maeștri și neguțator între români, sau suit la ceriu și sau rugat de Dumnezeu să-i lase să vină pre pământ, ca să se facă preoți și învățatori la români, cugetând, că ca preoți și învățatori i vor putea deștepta pre români și lumina, că nui bine să rămână numai la coarele plugului și să se ducă numai la preoție dăscălie și potrăcănie, ci să învețe și măestrii de tot felul și neguțatorii, căci aceste sunt inima unui popor ce dorește să se ferească pre pământ.

Dumnezeu ia lăsat acum pre șiepte inși să se scoboare din ceriu și să meargă la învățarea preoții la cele șiepte vladicii ce le au românii în aceasta țară botezată Unguria cu Ardeal cu tot. Și anume la Vlădiciele dela Blaj, Sibiiu, Gherla, Orade, Lugos, Caranșebeș și Arad. Ingerii au știut slugi lui Dumnezeu pe cum să slugește în ceriu, după tipicul de acolo, dar n'au știut rânduiala bisericeii — tipicul — pe cum să pune pe pământ, pentru acea au suplicat să fie primiți la sfânta teologie fiecare la câte una din cele șiepte vladicii. Pe cel ce a mers la Blaj l-a primit ușor, căci a fost sănă-

tos și a avut matura, a fost primit gratuit. La Sibiu, Caransebeș și Arad numai pe lângă plată destul de mărișoară, pentru nește băieți săraci. La Gherla gratuit. La Orade și Lugos încă a fost primiți gratuit, dar li s'a spus că vor fi trimiși la Timișoara, sau la Pesta, Ungvar și Orade în seminarele romano-catolice, căci aceste două vlădicii nu au seminariile lor, ci-ș cresc pe fiitori lor preoți în cuiburile altora, ca și cucii puii lor, ce de comun sunt străini de mama lor.

Ingerii sau dus unde au fost trimiși din partea ordinariatelor și sau supus legilor disciplinare din seminare 3, 4 ani, cât au fost cursurile. Au absolvat sf. teologie și au fost teologi sau clerici absoluți. Șapte clerici ca șapte ingeri, evlavioși și iubitori de Dumnezeu și iuitori de oameni, dar nici unul nu a știut tipicul — rânduiala slujbei lui Dumnezeu pe pământ, căci nici într'un seminar nu li s'a propus cum trebuie. În seminarele românești numai așa pe de asupra, ca și cum se felezește și grâul. Să aleg paiele. Pleava și gozurile să lasă să fie alese când să va vântura grâul. Așa și cu tipicul, să propune ceva pe deasupra — înțelesul și rostul lui să lasă să-l învețe fiitori preoți, după ce îi va sufla vântul și soarta în lume, dela cantorii și diecii bătrâni, cari și ei de multe ori îl știu rău. Acum ne lipsesc și aceștia cu desăvârșire. Teologii absoluți în seminarele catolice au spus celorlalți, că lor nu li s'a propus nimic din tipic, ma nu știu ceti nici cu slovele vechi bisericești.

De aci urmează, că preoții cei vechi, cari ședeau la mănăstire numai patruzeci de zile și mai târziu un an, știau bine tipicul bisericeii — slujba lui Dumnezeu și aproape toți știau slugi lui Dumneze și cu plăcere, erau adevărat părinți pentru popor, căci ceia ce știe omul bine, o face cu plăcere. De ceia ce nu ști de loc, sau numai rău, totdeauna te apuci cu greu — numai de musai, și abia apuci să trecă dela tine păharul acela. Bătrânii mergeau cu tipicul în straiță la mănăstire în Blaj, și acolo numai se întreceau în cele patruzeci de zile, ce să poșteau să le petreacă la cursul sf. teologii Ei îl învățau a „Strâmba“ ori la altă mănăstire rurală, dela câte un preot sau dascal anume lăsat de Dumnezeu sfântul, să crească tineri pentru poporul românesc, cari să le fie preoți și învățători la timpul său.

Că ce a fost mănăstirea „Strâmba“ și alte mănăstiri de pe acel timp, pentru noi românii, voiu cita câteva strofe din versul cântat de dl I. Mureșan la moartea neuitatului meu tată Ioan Podoabă repausat în 1894.

Podoaba Podoabă a fost,
Trăind în mijlocul nost,
Tată bun, harnic, stimat,
Preot demn de imitat.
El în școală dela strâmba,
Ș-a învățat legea și limba,
Pentru care azi luptăm,
Dar dreptate nu aflăm.
Din Strâmba merge la Blaj,
Podoaba cu doi desagi,

La vlădicul preasfințit,
Vrând de popă a fi primit.
Dar „cu strâmba n'ai dreptate“,
Vlădicu-i cere atestate,
Ce neavându-le Podoabă,
Il primiră ca de probă.
Prin strădanie purtare,
Și prin multă învățare,
Lă esamen dovedește,
un spor ce pe toți uimește!
Atunci Vlădica înalt,
Ce-i cerură atestat,
Ziseră cu demnitate,
Vezi că și 'n Strâmba-i dreptate.
Da Podoabă talentat,
Îș făcu el atestat,
Talentul ce i s'a dat,
Nici când nu l-a îngropat.
Ziua cu barda cioplea,
Noaptea tot mereu cetea,
Pe a lui simplută masă,
Sta cartea cca mai aleasă:
Biblia Dumnezăească,
Și Gazeta românească.

Deosebirea între atunci și acum este, că demult să punea preț foarte mare pe tipic, iară astăzi, sau nimic sau tare puțin. Pentru aceia nu arare ori auzi până și câte un protopop zicând negenat. „Io nu știu nimic din tipic, nici molitevnicul nu lam deschis în viață, să văd ce cuprinde.“ și-l roagă pe cantorul să-l călăuzească. Și unul ca acesta este chemat să fie ochiul vlădicului, să grigească cum își împlinesc 25—30 de preoți datorințele față cu slujba cea sfânta Dumnezăească, ce trebuie so săvârșească între poporul român. Să nu ne mirăm că începe poporul a să „pocăi“ el, dacă nu ne pocăim noi.

Dar să ne întoarcem la ingerii noștri. Ei toți au absolvat cursurile de cleric cu eminențe. S'au întâlnit cu toții la olaltă și s'au sfătuit ce direcție să ieie, de unde să înceapă cu activitatea pastorală?

Unul dintre ei a zis: Să începem după îndreptările ce le-am primit în timpul cât am studiat sfânta teologie.

Mare lea fost mirarea, că din îndrumările acele nu au aflat nici una acomodată pentru o activitate pastorală mănoasă;

Atâta a tot disputat până când odată s'au aflat într'o dispută teologică dogmatică de erau să se ieie de cap.

Cel din Blaj afirma și-i secunda, cei absoluți la Gherla, Pesta, Timișoară și Orade, că trebuie adaus la „credeu“ și cuvântul „filioque“. Cei din Sibiu, Arad și Caransebeș protestau cu mâni cu picioare, că nu se poate că lor așa li s'a propus. Mare dispută s'a încins și asupra cuvântului „catolic“ și „ortodox“. Ortodox este mai românesc și caftolic e mai unguresc. Unul a început a — arăta practice, deosebirea după cum a auzit în seminar unde a absolvat. A zis adecă, că în biserica catolică de rit grecesc se poate zice „Doamne îndurate spre noi“, iar în cea ortodoxă numai „Doamne

milueștene". Apoi ca să-și demustre adevărul învățaturii sale a zis, că nu-i tot una dacă vei zice „iie“ sau cămașe, căci iie e zis românește, iară cămașe ungurește. Șapcă sau căciulă — căci căciulă-i românește iară șapcă ungurește. Curealată sau șerpar, căci șerpar e românește și cure lată ungurește. Protopop și protopresbiter, căci protopop e lătinește, și protopresbiter e românește. Euchologiu și molitevnic, căci euchologiu e lătinește și molitevnic e grecește, pentrucă noi suntem de ritul grecesc.

Părerile aceste le avea îngerul teolog eșit din clericia dela Caranșebeș. — Ceialți — unii se alăturau la părerile lui, ceialți erau contrari. Destul că în timpul, cât a petrecut în seminare cei șapte îngeri, profesorii de teologie iau făcut pe toți să-și înșchimbe natura îngerească și să se îmbrace, mai de tot în natura omenescă, care dispută adeseori de a lâna caprei, asupra unui lucru ce-i curat altcum ca soarele.

În sfârșit disputa aceasta sacă și fără nici un rost o curmă unul dintre ei zicând: Fraților nu de aceia am lăsat noi ceriul, să disputăm asupra unor lucruri ce nu au nici un înțeles, ci de aceia, ca să ne facem preoți și să luminăm pe poporul român să se mai lase de a scurma tot pământul, să învețe a ceti și scrie și se îvețe la meserie și să se ducă și la neguțătorie. Să-l învățăm cum să trăiască aici pe pământ bine și să-și câștige pâne și traiu bun și așa să-l pregătim pentru raiu, lumea ceialaltă. Căci omul cu bună stare și luminat mai bine se ști feri de rele și de păcat decât un stupid și un nimernic ce nu are nici o cunoștință, ci îl împinge care cum vrea pe cărarea perirei și a nefericirii, să folosește de prostia și negliobia lui pe cum îi place, iară el își umple punga și trăește boierește.

Sunt lucruri fraților cari numai cei luminați le pricep și le știu rostul. Sunt legi și canoane cari numai aceia știu că ce însemnătate au, cari le-au adus.

Ce înțeles este, că avem lege pentru folosirea limbii? — apoi n'o ține nimene, nici cel ce a adus. Ce folos că este canon, că botezul să se facă numai în biserică? — apoi numai atunci să pofteste s'o faci aceasta, când e protopopu mânios pe tine și vrea să te prindă cu ceva? Altmintrelea și el în toată ziua calcă canonul acela. — Ei fraților să nu mai facem în lume svoane, că trăim după canoane, Ci să grigim ca poporul român să se deștepte. Să creadă că i dator a se feri de ori ce fapte rele, să se lumineze și se nu se lase a fi întrecut de alte neamuri, căci numai dacă va fi fericit aici pe pământ și nu va fi supus tuturor patimilor și slăbăciunilor omenești, va putea avea nejejde că va dobândi viața de veci. Să nu-l pregătim numai pentru raiu, ci să ne silim să-și facă el aici dintâiu raiu pe pământ prin muncă și rugă, căci aceasta făcând-o e pornit pe calea cea adevărată ce duce dea dreptul la ceriu.

Să lășăm disputele săci. Fiecare să creadă ce poruncește biserică sa cu credință tare. Dar să nu uite

că ceia ce propovăduiește să și arate în faptă. Căci nu-i mai mare păcat decât a predica dragoste creștinească și apoi a face tot fapte diavolești.

Unii prin cuvinte dulci,
Samână mereu tot sfinți,
Dar culeg tot pui de drac,
Prin faptele ce le fac!

(Urma.)

† Dascalul Monasterian din Aghires.

Duminecă în 15 Martie a fost înmormântat harnicul dascăl Gvrilă Monasterian trecut din viață după un morbu îndelungat.

Cine a fost el? Un învățător harnic și român bun. Dorea să vadă deșteptat poporul seu, ca să iubească maestriile și neguțătoria. El însuși a propus în tâmpul Rev. D. Gavrilă Pop împletitul de coșierci din papură și răchită colegilor sei. Să pricepa și alte meserii și era harnic ca o furnică. A lăsat și rugat pe dl Basiliu Podoabă să-i țină vorbirea la înmormântare.

D-sa a împlinit cu plăcere acest dureros act.

Iată textul vorbirii:

„Omul harnic cât trăește,
Ziua, noaptea tot muncește,
Ști și vede, că a muri,
Nu 'ncetează de-a zidi.
Poate și la înmormântare,
Cugetă tot la lucrare.
Nu plânge după al său pat.
Ci că lucrul n'a gătat.
Nu dorește să trăiască,
Pentru ca să odihnească,
Ci să plânge că nu poate
Să le isprăvească toate.“

A descris apoi fericirea și îndestulirea omului harnic. Lipsa ca să se întrodacă în popor iubirea de meserii, și neguțătorii. Harnicia femeilor cari își conduc caselor lor bine și știu pregăti bucatele de lipsă pentru viață, — arătând că cele mai multe nefericiri în viața casnică vin de acolo, că femeia nu ști pregăti, și dacă arce din ce mâncări bune pentru bărbat și căseni sei.

Spre încheiere trimit aci și versul trimis de dl I. Mureșan, la înmormântarea învățătorului G. Monastirean, cântat de actualul învățător A. Pop.

Te duci confrate Gravidă,
Cât de voie cât de silă.
Pleci din a lunei putoare,
Gunoiu călcat sub picioare,

Nu-ț pot cânta acest vers,
Az mâne și eu voi fi șters,
Poate chiar când ți-or cânta,
Să fiu chiar în pielea ta.

Doftor limba mi-a legat,
Și m'a pus pe al morți pat,
La minte încă-s conștiu,
Și chiar de pre patu-ți scriu.

Eu am pe ale mele spate
Șaptezeci ani cu păcate,
După legea lui Christos,
Eu mă duc greoiu pe jos.

Jalnic public adunat,
Cin' a fost acest bărbat?
Ce din a plângerei vale
Trecând lasă plâns și jale.

Școale multe n'a avut,
Dar carte multă a știut,
Un autodidact vestit,
Om procopsit și cetit.

A slugit și ca soldat
Pe al nost rege împărat,
Și eșind din cătănie,
A ajuns la dăscălie.

Cu diplomă după lege.
Căci albina ști culege
Dulcele chiar din amar
Prefăcându-l în nectar.

Dascăl harnic deșteptat,
N'au umblat din sat în sat,
Cum umblă cei amărăți
Pururea nemulțamiți.

Dascădul Monastirean,
Deveni brav cetățan.
Și pe cum bine să știe,
In comună cel dintâie.

O! cum ne aducem aminte
De dulcele loi cuvinte,
Rar și cu tact exprimate,
Dară bine rumăgate.

Mulți au putut învăța,
Cum să-și înfrâne limba!
De sudălmii și 'njurături
Iar gura de beuturi.

Pildă a fost între plugari,
Între domni meșteșugari
De caracter nepătat,
Și român adevărat.

Om a fost cu minte lungă,
Dar nu cu mulți bani în pungă,
Căci știea că omenia,
E mai bună de cât mia.

La a sa economie,
Și la ori ce meserie,
Ori ce sculă avea la casă.
Pusă 'n pod ori după masă,

Și ori cui o imprumuta,
Și învățatură-i da,
Cum are s'o folosească.
Și cum să și-o pregătească.

Un învățător.

STAFETA ZAVODULUI.

Sfârșindu-să primul pătrar, ~~de~~
sunt rugați toți abonații noștri, cari au
trimes prenumerațiunea numal pe un pă-
trar de an, să binevoiască ași prelungi
abonamentul pentru ca să ne putem face
și noi datorința față cu tipografia.

Pe domnii restanțieri precum și
pe acei iubiți frați și pretini, cărora le-am
trimis foaia pe așteptare îi rugăm cu toată
dragostea să binevoiască a se achita de
datorința ce a luat asupra lor, când, sau

a cerut să le trimitem foaia pe așteptare, sau a primit-o. — Să
nu se uite după Dedul — care e de aprere: scoatei ochii la cine
ța făcut bine.

Dlul G. în A. Am cercat după starea lucrului dtale. Ai
tot dreptul. La Blaj nu ai la ce te plânge, căci de acolo nu dau
nici o rezoluțiune până-i lumea. Fă o simplă rugare de-a dreptul
la înaltul ministru de culte și vei vedea cât de sprinten va fi
dedu. Nimene nu-ți poate imputa că-ți aperi dreptul în contra
unui leneș sub care pute și pământul.

Numărul acesta este al cincelea apărut în pătrariul acesta.
Mai sunt 5 nri din anul trecut adecă de pe luna lui novembre
și decembre. La olaltă zece nri din Zăvodul.

Întu cât cineva ar dori să aibă colecțiunea întreagă din
Zăvodul, suntem aplicați a le trimite toți numerii dela început —
căci totdeauna am tipărit cu câteva esemplare mai mult, de cât
am avut lipsă — și încă cu prețul de o coroană preste abona-
mentul regulat care este în fruntea foaiei.

Au apărut „Acte și fapte” pentru adunarea gen. ținută în
25 Martie 1908 la „Economul”. O broșură tipărită la „Aurora în
Gherla. În dânsa se descrie fidel toată activitate lui Dedu și pre-
tinului său frâncu pe teren economic și li-să aruncă așa grave
fapte săvârșite cu intențiune pentru ași asigura buna starea lor pe
ruina celor ce le-au dat tot ajutorul, încât trebue să fie cineva
fără nas, ca să cuteze a se prezenta între oameni de omenie.
Acte și fapte dovedite înaintea legeri unde ei au alergat cu gura
mare și multă pregătire, încât să părea că temnițele Clujului nici nu
vor fi în stare și nu vor fi destul de sigure să păzească pe ho-
țul de Podoabă, care s'a dovedit că are singurul păcat, că nu
lea deschis ușa la acești doi mișei când sau prezentat pentru
prima dată înaintea lui. Broșura aceasta sau împărțit între acțio-
nari gratis. Dacă dorește cineva să o aibă, e poate primi dela
redacțiunea Zăvodului, trimitând o marcă de postă de 10 fileri.

**Nri singuratici sa afla in Cluj: 1. In tutun-
geria (dohánytözsde) doamnei Le hot a Ana
aproape de „Economul”. 2. La Dlu Stra-
ch a l Ferenc (Palatul Bánffy) langa poarta.**

Redactor respunzator si editor BASILIU PODOABA.

APOLLO primul teatru electric în Cluj

**În piața principală
(Mátyás király-tér Nr. 26.)**

lângă apoteca lui dr Hintz György.

**Cel ce vine la Cluj sa nu
sa reitorca acasa,**

până nu va cerceta acest teatru minunat,
unde să pot vedea toate întâmplările din
lumea întreagă în chipuri ce să miscă ca
și cum ar fi vii și sunt în mărime naturală.